

Neljapäev, 18. juuni 2020

P9_TA(2020)0137

Euroopa Ühenduse ja Guinea-Bissau Vabariigi vahelise kalandusalase partnerluslepingu rakendamise protokoll (2019–2024) (resolutsioon)

Euroopa Parlamendi 18. juuni 2020. aasta muu kui seadusandlik resolutsioon, mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu Euroopa Ühenduse ja Guinea-Bissau Vabariigi vahelise kalandussektori partnerluslepingu rakendamise protokoll (2019–2024) sõlmimise kohta (08928/2019 – C9-0011/2019 – 2019/0090M(NLE))

(2021/C 362/22)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu otsuse eelnõu (08928/2019),
 - võttes arvesse Euroopa Ühenduse ja Guinea-Bissau Vabariigi vahelise kalandusalase partnerluslepingu rakendamise protokoll (08894/2019) (edaspidi „protokoll“),
 - võttes arvesse nõusoleku taotlust, mille nõukogu esitas vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 43 ja artikli 218 lõike 6 teise lõigu punkti a alapunktile v ning lõikele 7 (C9-0011/2019),
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1380/2013 (ühise kalanduspoliitika kohta, millega muudetakse nõukogu määrusi (EÜ) nr 1954/2003 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2371/2002 ja (EÜ) nr 639/2004 ning nõukogu otsus 2004/585/EÜ) ⁽¹⁾ artikli 31 lõiget 4,
 - võttes arvesse oma 12. aprilli 2016. aasta resolutsiooni ühiste eeskirjade kohta ühise kalanduspoliitika välismõõtme ja kalanduskokkulepete rakendamiseks ⁽²⁾,
 - võttes arvesse oma 18. juuni 2020. aasta seadusandlikku resolutsiooni, mis käsitleb otsuse eelnõu ⁽³⁾,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 105 lõiget 2,
 - võttes arvesse arengukomisjoni arvamust,
 - võttes arvesse kalanduskomisjoni raportit (A9-0013/2020),
- A. arvestades, et ELi ja Guinea-Bissau vahelise kalandusalase partnerluslepingu üldine eesmärk on suurendada mõlema lepinguosalise huvides ELi ja Guinea-Bissau vahelist kalandusalast koostööd ning edendada lisaks Guinea-Bissau kalandussektori ja meremajanduse arendamisele ka säästvat kalanduspoliitikat ja kalavarude säästvat kasutamist Guinea-Bissau kalapüügipiirkonnas;
- B. arvestades, et eelmise kalandusalase partnerluslepingu kohast püügivõimaluste kasutamist peetakse üldiselt rahuldavaks;

⁽¹⁾ ELT L 354, 28.12.2013, lk 22.

⁽²⁾ ELT C 58, 15.2.2018, lk 93.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0136.

Neljapäev, 18. juuni 2020

- C. arvestades, et ELi ja Guinea-Bissau kalandusalane partnerlusleping on ELi ja kolmandate riikide vahel sõlmitud kalandusalaste partnerluslepingute kontekstis väga oluline, kuna see on kaasatud vahendite poolt praegu tähtsusest kolmas leping ning sellele lisaks üks ainult kolmest lepingust, mis annab juurdepääsu mitme liigiga püügipiirkondadele;
- D. arvestades, et Guinea-Bissau kalanduse panus riigi jõukusse on väga väike (2015. aastal 3,5 % SKPst), kuigi kalandusalase partnerluslepingu alusel kalavarudele juurdepääsu võimaldamise eest tasutavad summad annavad olulise panuse riigi rahandusse;
- E. arvestades, et eelmise protokolliga võrreldes kasvab ELi rahaline makse juurdepääsu eest kalavarudele 9 miljonilt eurolt 11,6 miljonile eurole aastas ning summa, millega EL toetab Guinea-Bissau kalanduspoliitikat, suureneb 3 miljonilt eurolt 4 miljonile eurole aastas;
- F. arvestades, et protokolliga hõlmatud ajavahemikul määratakse püügivõimalused kindlaks kahel eri viisil: esimesel kahel aastal püügikoormusena (mõõdetuna brutoregister tonnides) ning viimasel kolmel aastal lubatud kogupüügina (tonnides); arvestades, et selle üleminekuga peaks kaasnema protokolliga kahe esimese kehtivusaasta jooksul püügiaruannete ja püügiandmete töötlemise elektroonilise süsteemi rakendamine;
- G. arvestades, et esimesel protokolliga hõlmatud ajavahemikul määratakse ELi laevastikele antavad püügivõimalused kindlaks järgmiselt: krevetikülmutustraalerite püütav kogus on 3 700 brutoregister tonni, kala- ja peajalgsete külmutustraaleritel 3 500 brutoregister tonni, ning väikestel pelaagilise püügi traaleritel, 28 tuunikülmutusseineril ja õngejadalaeval ning 13 ritvõngedega tuunipüügilaeval – ühtekokku 15 000 brutoregister tonni; arvestades, et teisel ajavahemikul määratakse ELi laevastikele antavad püügivõimalused kindlaks järgmiselt: krevetikülmutustraaleritel – 2 500 tonni, kalakülmutustraaleritel – 11 000 tonni, peajalgsete külmutustraaleritel – 1 500 tonni ning väikestel pelaagilise püügi traaleritel, 28 tuunikülmutusseineril ja õngejadalaeval ning 13 ritvõngedega tuunipüügilaeval – ühtekokku 18 000 tonni;
- H. arvestades, et esimene Euroopa Ühenduse ja Guinea-Bissau vaheline kalandusalane partnerlusleping sõlmiti 1980. aastal; arvestades, et lepingu eelmise protokolliga kehtivusaeg lõppes 23. novembril 2017; arvestades, et üldjuhul ei saa nimetatud lepingute arengukoostööd käsitleva osaga (valdkondlik toetus) siiani rahule jääda; arvestades, et siiski on saavutatud edu kalapüügi jälgimise, kontrolli ja järelevalve ning sanitaarkontrolli alase võimekuse osas ning Guinea-Bissau osalemisel piirkondlike kalandusorganisatsioonide töös; arvestades, et tõhustada tuleb valdkondlikku koostööd, et paremini edendada kohaliku kalandussektori ning sellega seotud tööstusharude ja tegevuste arengut, tagamaks et senisest suurem osa riigi loodusvarade kasutamisest saadavast lisaväärtusest jääks Guinea-Bissausse;
- I. arvestades, et Guinea-Bissau kalandussektori arendamiseks tuleb rajada siiani puuduv põhitaristu – sadamad, lossimiskohad, ladustamis- ja töötlemisrajatised; eesmärk on saavutada, et Guinea-Bissau vetes püütav kala lossitaks kohapeal;
- J. arvestades, et 2021. aastal algab ÜRO kestlikule arengule suunatud ookeaniteaduse kümnend (2021–2030); arvestades, et kolmandaid riike tuleb julgustada etendama teadmiste omandamisel võtmerolli;
- K. arvestades, et Guinea-Bissau kalatoodete müük ELis on juba hulk aastaid olnud keelatud, kuna riik ei ole täitnud liidu kehtivaid sanitaarnorme; arvestades, et Guinea-Bissau kalandustoodete eksportimist ELi takistavad peamiselt viivitused analüüsilaboratooriumi sertifitseerimisprotsessis; arvestades, et riigi ametiasutused ja komisjon teevad keelu tühistamiseks sertifitseerimisprotsessis koostööd;
- L. arvestades vajadust tagada, et riiki jääks senisest suurem osa Guinea-Bissau kalapüügipiirkonna kalavarude kasutamisel saadavast lisaväärtusest;

Neljapäev, 18. juuni 2020

- M. arvestades, et otsene tööhõive Guinea-Bissau kalandussektoris on olnud piiratud, isegi arvestades laevade meeskonnaliikmete kohapeal värbamist (praegu töötab neid ELi laevadel vähem kui eelmise protokolliga sõlmimise ajal) või naisi, kelle elatis ja töökohad sõltuvad kalandussektorist;
- N. arvestades, et eelmise protokolliga võrreldes tuleb ELi laevadele tööle võtta märksa rohkem meremehi; arvestades, et ELi laevaomanikud peavad püüdma palgata täiendavalt Guinea-Bissau meremehi; arvestades, et Guinea-Bissau ametiasutused peavad koostama soovitusliku nimekirja kvalifitseeritud meremeestest, keda saaks ELi laevadele tööle võtta, ning seda nimekirja ajakohastama;
- O. arvestades, et võitluses ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi (ETR-kalapüük) Guinea-Bissau territoriaalvetes on tehtud edusamme tänu sellele, et Guinea-Bissau majandusvööndis on tõhustatud järelevalvet, s. t FISCAPi (kalapüügi järelevalve ja kontroll) käsutusse on antud seireüksus ja kiired patrull-laevad; arvestades, et sellele vaatamata esineb veel puudusi ja vajakajäämisi, mis tuleb kõrvaldada (laevaseiresüsteemiga seotud küsimused);
- P. arvestades, et Guinea-Bissau majandusvööndi põhjalähedaste kalavarude kirjeldamisel on tehtud edusamme, näiteks avaldati 2019. aasta jaanuaris Guinea-Bissau majandusvööndi põhjalähedaste liikide hindamise kampaania aruanne;
- Q. arvestades, et Guinea-Bissau on üks 13 riigist, mida hõlmab komisjoni 28. aprilli 2017. aasta otsusega C(2017)2951 vastu võetud projekti „Parem piirkondlik kalanduse juhtimine Lääne-Aafrikas (PESCAO)“ kohaldamisala; projekti eesmärk on muu hulgas tugevdada ETR-kalapüügi tõkestamist ja vastumeetmeid, milleks tuleb riiklikul ja piirkondlikul tasandil täiustada seiret, kontrolli ja järelevalvet;
- R. arvestades, et Euroopa Parlamendi poolt varem esitatud soovitusi ei ole praegusesse protokolliga päris rahuldavalt üle võetud;
- S. arvestades, et Euroopa Parlamenti tuleb protokolliga või selle uuendamisega seotud menetluste kõigil etappidel aegsasti teavitada;
- märgib, kui tähtis on ELi ja Guinea-Bissau kalandusalane partnerlusleping nii Guinea-Bissau kui ka tema kalapüügi piirkonnas tegutsevate ELi laevastike jaoks; rõhutab, et ELi ja Guinea-Bissau vahelise kalanduskoostöö valdkonnas on veel arenguruumi, ning kordab oma üleskutset komisjonile võtta kõik vajalikud meetmed, et minna kaugemale varasematest kõnealuse lepingu rakendamist käsitlevatest protokollidest ning tagada, et käesoleva kalandusalase partnerluslepingu tulemuseks oleks kohaliku kalandussektori üldiselt rahuldav arengutase, ning et see oleks kooskõlas ÜRO kestliku arengu 14. eesmärgis osutatud eesmärkidega kaitsta ja säästvalt kasutada ookeane, meresid ja mereressursse kestliku arengu saavutamiseks;
 - on seisukohal, et ELi ja Guinea-Bissau kalandusalase partnerluslepingu eesmärgid on täidetud erineval määral: kui ühelt poolt on leping pakkunud ja pakub ELi laevadele Guinea-Bissau kalapüügi piirkonnas olulisi kalapüügi võimalusi ning ELi laevaomanikud on neid võimalusi märkimisväärselt kasutanud, siis samal ajal ei ole kohalik kalandussektor siiski üldiselt piisavalt või rahuldavalt arenenud;
 - rõhutab, et protokolliga artikkel 3 sisaldab mittediskrimineerimise klauslit, mille kohaselt Guinea-Bissau kohustub mitte andma soodsamaid tehnilisi tingimusi teistele Guinea-Bissau kalapüügi piirkonnas tegutsevatele, ELi omadega sarnastele ja samu liike püüdvatele välisriikide laevastikele; palub komisjonil hoolikalt jälgida ELi kalanduskokkuleppeid Guinea-Bissau kalapüügi piirkonnas asuvate kolmandate riikidega;
 - tunneb heameelt ELi laevade panusest Guinea-Bissau toiduga kindlustatusesse tänu protokolliga lisa 5. peatükis märgitud kohapeal lossimisele, millele soovitakse tuua kasu kohalikele kogukondadele ning edendada riigisisest kalakaubandust ja kala tarbimist;
 - on seisukohal, et käesoleva protokolliga puhul on probleemiks üleminek püügikoormusel põhinevalt kalapüügi võimaluste haldamiselt lubatud kogupüügil põhinevale haldamisele; kutsus komisjoni ja Guinea-Bissaud üles viivitamata edendada nõuetekohast ja tulemuslikku üleminekut, et tagada elektroonilise laevaettekannete süsteemi (ERS) ja püügiandmete töötlemise vajalik usaldusväärsus ja tulemuslikkus;

Neljapäev, 18. juuni 2020

6. toetab vajadust oluliselt kiirendada Guinea-Bissau kalandussektori, sh tööstuse ja sellega seotud valdkondade arengut, ning kutsub komisjoni üles tegema kõik vajaliku selle eesmärgi saavutamiseks, muu hulgas võib-olla valdkondlikku toetust käsitleva osa läbi vaatama ja seda tugevdama, ning üksiti võtma meetmeid rahalise toetuse paremaks ärakasutamiseks;
7. on seisukohal, et ELi ja Guinea-Bissau kalandusalase partnerluslepingu eesmärgid jäävad täitmata, kui leping ei aita luua riigi kalavarude pikaajalise kestliku kasutamise juhtimise süsteemi; peab väga oluliseks järgida protokollis valdkondlikku toetust käsitlevaid sätteid, et see aitaks riiklikku kalanduse ja meremajanduse strateegiat täielikult ellu viia; sellega seoses peab ELi toetuse juures esmatähtsaks vajaliku tehnilise ja finantsabi mobiliseerimist järgmistel eesmärkidel:
 - a. institutsioonilise suutlikkuse ning eelkõige kalanduse juhtimise piirkondlike ja üleilmsete strateegiade tugevdamine, et võtta arvesse piirkonna riikide eri kalanduslepingute kumuleeruvat mõju;
 - b. toetus merekaitsealade tugevdamisele, et liikuda kalavarude integreeritud majandamise suunas;
 - c. kalanduse ja sellega seotud tegevuse jaoks vajaliku põhitaristu arendamine (näiteks töendusliku ja väikesemahulise kalapüügi sadamad, lossimiskohad, kala ladustamis- ja töötlemisrajatised, turud, jaotus- ja turustusstruktuurid, kvaliteedikontrolli laborid), kusjuures eesmärk on suurendada Guinea-Bissau vetes püütud kala kohapeal lossimist;
 - d. kalandussektoris tegutsevate kohalike ettevõtjate suutlikkuse suurendamine kalurite organisatsioonide toetamise kaudu;
 - e. kalandussektori töötajate koolitamine;
 - f. väikesemahulise kalapüügi toetamine;
 - g. merekeskkonna hea ökoloogilise seisundi soodustamine, eelkõige toetades kohalikke ettevõtjaid prahi ja püüniste kokkukogumisel;
 - h. kalanduses naiste ja noorte rolli tunnustamine ja tugevdamine ning nende rollide korralduse parandamine, toetades selleks vajalikke tingimusi;
8. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid võtaksid oma koostöö ja ametliku arenguabi poliitikasuundade puhul arvesse seda, et Euroopa Arengufondi (EAF) toetus ning ELi ja Guinea-Bissau kalandusalases partnerluslepingus sätestatud valdkondlik abi peaksid olema teineteist täiendavad ja täielikult kooskõlastatud, et aidata tugevdada kohalikku kalandussektorit;
9. väljendab muret selle pärast, et Lääne-Aafrika rannikul kerkib üha rohkem kalajahu- ja kalaõlitehaseid, mida varustatakse ka Guinea-Bissau vetest püütud kalaga; toonitab, et kalapüük söodatootmise eesmärgil läheb vastuollu kestlikkuse põhimõttega ja vajadusega varustada kohalikke elanikke väärtuslike valgurikaste ressursidega; väljendab heameelt Guinea-Bissau sadama ja lossimisrajatiste laiendamise üle, kuid väljendab samas muret, et sellele võib järgneda uute kalajahutehaste ehitamine;
10. kutsub komisjoni ja Guinea-Bissau ametivõime üles tõhustama koostööd, et kehtestada Guinea-Bissau kalandustoodete ELi ekspordimise tingimused, eelkõige sanitaarnõuete täitmise kontrollimise ja analüüsilaboratooriumi sertifitseerimise osas, eesmärgiga teha lõpp praegusele ekspordikeelule, kiirendada kohaliku kalandussektori arengut ja sellest tulenevalt edendada kalandusalase partnerluslepingu eesmärkide täitmist;
11. toetab vajadust suurendada kalandusalase partnerluslepingu panust kohapeal töökohtade otsesesse ja kaudsesse loomisse kalandusalase partnerluslepingu raames tegutsevatel laevadel ja muus kalandusega seotud tegevuses nii väärtusahela eelnevates kui ka järgnevates etappides; on seisukohal, et liikmesriikidel võib selle saavutamises olla oluline roll ja nad võivad aktiivselt osaleda suutlikkuse suurendamises ja koolitustegevuses;
12. tuletab meelde, et Guinea-Bissau mere- ja rannikuökosüsteemid, näiteks noorkalade elupaigana toimivad mangroovimetsad on unikaalsed ning nende bioloogilise mitmekesisuse kaitsmine ja taastamine nõuab sihipäraseid meetmeid;

Neljapäev, 18. juuni 2020

13. on seisukohal, et tuleks koguda teavet kasu kohta, mida protokollil rakendamine toob kohalikule majandusele (nt tööhõive, taristu, parendused sotsiaalvaldkonnas);
14. on seisukohal, et on vaja parandada kogu saaki (siht- ja kaaspiüki), Guinea-Bissau kalapüügiööndi kalavarude kaitsestaatust ja kalandusalasest partnerluslepingust ökosüsteemidele tulenevat üldist mõju kajastavate andmete hulka ja kvaliteeti ning et tuleks püüda arendada Guinea-Bissau võimet selliseid andmeid koguda; palub komisjonil aidata tagada, et kalandusalase partnerluslepingu rakendamise järelevalve eest vastutavad asutused, s.t ühiskomitee ja ühine teaduskomitee saaksid tegutseda tõrgeteta, kaasates väikesemahulise kalapüügi tegelevate kalurite ühendusi, kalandussektoris töötavate naiste ühendusi, ametiühinguid, rannikukogukondade esindajaid ning Guinea-Bissau vabariiki;
15. peab tingimata vajalikuks parandada andmete kogumist Guinea-Bissau piirkondade kohta; lisaks nõuab, et parandataks ELi laevade laevaseiresüsteemide loodud andmete edastamist lipuriigi kaudu Aafrika ametivõimudele; nõuab andmesüsteemide koostalitlusvõime parandamist;
16. suurema läbipaistvuse huvides nõuab tungivalt, et avaldataks aruanded valdkondlikku toetust saanud meetmete kohta;
17. on seisukohal, et kui protokollil kohaselt ette nähtud varude kestlikkuse tagamiseks suletakse piirkondade või kehtestatakse piirkondade piirangud, tuleb usaldusväärsetele teaduslikele andmetele tuginedes eelkõige arvesse võtta kohaliku kalapüügi vajadusi;
18. rõhutab, kui oluline on kolmanda riigi vetes kala püüdvate liidu laevade puhul ülejäägi nõue;
19. toetab vajadust parandada piirkondade jätkusuutlikkuse eesmärgil Guinea-Bissau kalapüügi piirkonna juhtimist, kontrolli ja järelevalvet ning võidelda ETR-kalapüügi vastu, tugevdades muu hulgas laevaseiresüsteemide abil laevade seiret;
20. nõuab tungivalt läbipaistvussätete lisamist, mis tähendaks, et avaldatakse kõik lepingud nende riikide või eraõiguslike üksustega, kes on andnud välisriikide laevadele juurdepääsu Guinea-Bissau majandusvööndile;
21. rõhutab, kui oluline on jaotada kalandusalase partnerluslepinguga ette nähtud kalapüügi võimalused õiglaselt, läbipaistvalt ja tasakaalustatult;
22. rõhutab, et kala lossimine Guinea-Bissau sadamates soodustab kohalikku töötlemist ja toiduga kindlustatust nii kala liikide kui ka kvaliteedi mõttes;
23. palub komisjonil edastada Euroopa Parlamendile ühiskomitee koosolekute protokollid ja järeldused, protokollil artiklis 5 osutatud mitmeaastane valdkondlik programmid ja iga-aastaste hindamiste tulemused, teave kõnealuse programmi kooskõlastamise kohta Guinea-Bissau kalanduse strateegilise arengukavaga (2015–2020) ning ühise teaduskomitee koosolekute protokollid ja järeldused, samuti teave Guinea kalapüügi piirkonnas toimuva ETR-kalapüügi kohta, ELi ettevõtjate integreerimise kohta Guinea kalandussektoris (protokollil artikkel 10) ja laevaomanike kohustuste täitmise kontrollimise kohta (nt seoses protokollil lisa V peatükis sätestatud mitterahalise panusega); palub komisjonil esitada Euroopa Parlamendile protokollil kohaldamise viimase aasta jooksul ja enne selle uuendamise läbirääkimiste alustamist protokollil rakendamise täieliku aruande;
24. palub komisjonil ja Guinea-Bissau ametivõimudel anda põhjalikumat teavet piirkonnas loomasööda tootmiseks teostatava kalapüügi kohta;
25. palub komisjonil integreerida siinsed soovitused paremini ELi ja Guinea-Bissau kalandusalasesse partnerluslepingusse ning võtta neid muu hulgas arvesse protokollil uuendamise menetlustes;
26. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Guinea-Bissau valitsusele ja parlamendile.